

משלין פרק חמישי ביצה לח

עין משפט
גד מצודה

והינן בה מ"ש ט' מזרח ומערב נמי לין ברירה. פ"ה דמ"ד
דהכנס בה בשבת על ידי לין או גדר ואמר שביחתי
תחתיו מבטל יום ועל ידי כך נבא בשבת מחוץ להחום וקשה
דהחך יטול לכה בשבת משני גדי העיר למזרח ולמערב כיון שי"ש
יומי: מל' אלפים צינתיים לכן כ"ל

והינן בה ט'. דקא ס"ד יומין דחכס לא בא עד לאחר בין
השמשות כגון שהסכה לו בחוך ההחום שכלוחו מקום בית המדרש
או בחוך ד' אלפים והוא חכיר לין או גדר לסוף אלפים למקום
שהסכה לו ואמר שביחתי תחתיו דיטל להך מהסכה ד' אלפים
לאות כדלמך בעירובין (דף סז:)

לה א מ"י ס"ס סס"ג
י"פ ס"ג כ'
לו ב מ"י ס"ס ס"ג
ס"ב ס"ג
ל"ג מ"י ס"ס ס"ג
ס"ג ס"ג
ד"ב מזרח ומערב
לח דהיו מ"י ס"ס ס"ג
י" ס"ב
ס"ג י"א

רבי הגנאל

כאמר מלא אמר ס"ב
חכס לפנות עירובו
כ"ו ופסקינן עלה מ"ס
לכאן (לכאן) [ולכאן]
דלא דאין ברירה לפנות
ועשר נמי אין ברירה
[ואריך ר' יוחנן לעולם
אין ברירה] ולפ"ה ס"ב
בא חכס לפנות עירובו
לפנות חכס וסכר בא
חכס. וחזרו לעולם
לא תישך. ור' אבהו
הוא דאית ליה ברירה.
וכי אית ליה ברירה
בדרבנן אבל בדאורייתא
לית ליה. דרש ס'ר
והוא הלכה כר'
אשעיא. אמר שמואל
שר של חכס שבת
כ"ג ר"י הוא כרגלי
כל ארס. ששים דאית
ליה קלא וכל איניש
דשתיה עליוחא סתומיל.
אבל שר של ר"י
כרגלי אשעיא תתיה
הטואל כלי מתביר
סכר י"ס. אע"פ
שלא נטו לו אלא ביום
שכר דר' הוא כרגלי.
אבל השואל כ"ג ר"י
הוא כרגלי השטאיל
ואע"פ דרגלי דטאיל
פניה תריר ולא אפריקן
בכאן דשטאיל ליה
פניה ר"י (**). כולן
ברשותא דשטאיל קמי
שבתא דר' ור'
כרגלי השטאיל ור'
רשות לשואל (לחך)
[לחך] הכול אלא
בפיקס שבורא שטאיל
ליך: האשה שטאיל
מתבררת תבלין וסיים
לפניה דר' תן כרגלי
שתיק. ר' יוחנן שוטר
בפי' ספג שאן כן
מסת'. אשכחנא ר'
אבא לרבין יריבוי קא
זרו בפתניתין וקאפו
ולבטלו ס"ס ומלא לבי
הפיסה כי היא תרוב
אמר לח' ר' אבא

והינן בה מ"ש לכאן ולכאן דלא דאין ברירה
מזרח ומערב נמי אין ברירה וא"ד יוחנן וכבר
בא חכם אלמא לית ליה לר' יוחנן ברירה
אלא לעולם לא תישך י"ב לית ליה לרבי
אושעיא ברירה בדאורייתא אבל בדרבנן
אית ליה דרש מר זושרא הלכה כרבי
אושעיא *אמר שמואל ישור של פטם דר'י
הוא כרגלי כל אדם ישור של חזקה דר'י
הוא כרגלי אותה העיר: 'השואל כלי'
מתבירו מערב יו"ט: פשיטא לא צריכא
שלא מסרו לו אלא ביו"ט מהו דתימא
לא ברשותיה אוקמיה קמ"ל מסייע ליה
לר' יוחנן דא"ד יוחנן השואל כלי מתבירו
מערב יום טוב אף על פי שלא נטו
לו אלא ביו"ט דר'י הוא כרגלי השואל:
'ביו"ט כרגלי המשאל': פשיטא לא צריכא
דרגיל ושאל מיניה מהו דתימא ברשותיה
קא מוקים ליה קמ"ל מימר אמר דלמא
משבה איניש אתריןא ואויל ושאל מיניה: וכן
האישה ששאלה מתברתה: כי סליק רבי אבא
אמר ידא רעוא דאימא מלתא דתתקבל כי
סליק אשכחיה *לר' יוחנן ורבי תנינא בר פפי
ור' זירא ואמרי לה ר' אבהו ור' שמעון בן פוי
ור' יצחק נפתא ורבי וקאמרי אמאי ולבטיל
מים ומלא לגבי עיסה אמר לח' ר' אבא
דר'

הלקך הכא דכשת קייית עירוב לא
אחי חכס להאח אהרא והדר אחא
מי יומר דקנה ההוא עירוב למפרע
דלמא חכס בן השמשות לא היה
דעתו לבא לכאן או לא סמכינן
אברירה לומר הוכרר דלרוח זה
היה חכס עתיד לבא וזה התנה
דלמקום שיבא החכס יהא ערוכו
קנה למפרע: וא"ד יוחנן גרסינן:
וכבר נבא חכס. הא דלמך רבי
יהודה חס נבא חכס למזרח וט'
דעל חכס יכול להתנה בשכר בא
קודם דין השמשות עסקין אך זה
אינו יודע לאיזה רוח נבא וקאמר
לאיזה רוח נבא לו יהא ערוכו
קנה דלון קיייתו על ידי ברירה
אלא קיייתו ודאית ולמחר גלוי מילתא
בעלמא הוא דלרוח שישמע זה שהיה
בו החכס קנה ערוכו ומדאלטריך
ר' יוחנן לאוקמה בשכר נבא חכס
ש"מ לית ליה ברירה ואפי' בהחומין
דרבנן: אלא לעולם לא תישך.
ורבי אושעיא הוא דלמך יש ברירה
ודקשיא לך לפיך את הפתחים תכאן
ולהכל: בדאורייתא. כגון טומאת
שו: לית ליה ברירה ודרך יניחה
הלכה למשה מסיני כדלמך בסוכה
(דף ו.) דהלכות טומאה הכי נמיר
לח: אבל בדרבנן. כגון תחומין
אית ליה: שור של פטם. שמשפט

[לפי מ...]

גימטו וכו'
מסכתא ל'
בא

למזרחו של חכס וקל להבין: **ואמר** רבי יוחנן וכבר נבא חכס
אלמא לית ליה לר' יוחנן ברירה. וה"ל לישי ליה דש חלוק בין
הולה בדעת עלתו לחולה בדעת אחרים לכאן ולכאן לא משום דחולה
בדעת עלתו אבל למזרח ולמערב דחולה בדעת החכס אית ליה
ברירה וי"ל דר' יוחנן סבר דאין חלוק בין חולה בדעת עלתו לחולה
בדעת אחרים והא דקאמר מ"ש הי"ט ר' יוחנן דקאמר הכי כ"ד לבא
לחך שכבר נבא חכס וכי האי גונא אשכחנא ("בבבא נהרא) דקאמר
וכמה אמר ר' יצחק וט' והייט מילתיה דר' יצחק וה"ל מאי פריך
מדמי אי לרבי יוחנן הא ע"כ ל"ל דלרבי יוחנן אית ליה ברירה
לר' יהודה דסבר ליה דאין חלוק בין חולה בדעת עלתו לחולה בדעת
אחרים דהכי אמרינן בפרק ככל מערבין (פירושין דף ט"ז) דקאמר
התם מהנה אדם על שני דברים ט' ר' יהודה אמר אם היה אחד
מהם רטי יך אחד רט והא סו שניהם רטוחו למקום שרלה יך
דאית ליה ברירה וקאמר עלה בגמרא ליחא למאני' מדמי איז ופריך
אדרבה ליחא לרזוי מקמיה מאני' דמתנה אדם על ערוכו ומשני התם
משום דתיחא הלוקח יין מבין הסתים פי' מסייע ליה לרזנה איז הכי
חדא מקמי תרתי ט' והקשה ר"י התם אדרבה ליחא לרזוי והאח
דהלוקח דלית ליה ברירה משום דתנן בפרק מי שאלחו (גיטין דף
ט.) מה הויא באותן הימים הכי הויא כאלה אש על כל דבריה
ולכי מיית הכי גיטא [ודייקת מינה דאית ליה לר"י ברירה] ותנן נמי
בג"כ שאמר מה שלקחו עניים היום יהא הפקר אלמא ס"טא הכי
מאני' אית לה ברירה לר"י וא"כ כתי תרתי מקמי חלה ומשני
לעולם ליחא לרזוי וס"ל מההני אירי בחולה בדעת אחרים
ומשום הכא אית לה ברירה אבל איז מיירי בחולה בדעת עלתו

שוריים למסור: הכי הוא כרגלי כל אדם. אפי' בן עיר אחרת
שבא לכאן ע"י עירוב מוליכו למקומו דכיון דארתיה לזבועיה מתחיל
לוקמיה ברשותיה דמאן דאחי למחר וזבין ליה: שור של רועה.
אדם שנגדל בהמות שלו ופעמים שמוכר מהן לשכניו ומכריו:
הכי הוא כרגלי אגבי וזהה העיר. אלפים אמה לכל רוח ואפי' עירב
רועה זה ד' אלפים אמה לרוח אחת איש מעבד על אחד
מכני וזהה העיר שלקחו הימנו כיו"ט מלחוליכו לרוח שכנגד
אלפים דמתחיל לוקמיה ברשות בני העיר לפי שרגילין ליקח
הימנו אבל כרגלי בני עיר אחרת לא דאין לרועה שם כואר בהמות
כמו פטם שיכירוהו בני עיר אחרת ליקח הימנו: פשיטא. דכי
שאלו מבטול יום ברשותיה קא: קמ"ל כו'. והשואל דקא הני
בדברא בעלמא ולא תשך מבטול יום וקמ"ל כיון דאשכחיה ברשותי'
לוקמיה: כיו"ט הכי הוא כרגלי המשאל פשיטא. כיון דרשע
בדברא בעלמא חוקמין וסיפא נמי הכי איתא דאפי' דברא לא
הא אלא כיו"ט: מימר אמר. האי משאל: דלמא. כיון דלא
אחי ואמר לי איניש אתריןא אשכח: כי סליק רבי אבא. כשרלה
לעולם או כשהיה בדרך אמר חפלה זו: יהא רשוא. כי אמסי
להתם: אימא מילתא. דשמעתיחא: דתתקבל. לחכמי המקום שלא
חטם: כי סליק. כלומר כי מעל להתם: אמאי. כרגלי שתיקן
לבטל איסור תחומין דמיס ומלא דזוטרי לגבי עיסה דנפיקא: אמר
לח' רבי אבא. ומשום דחלקה של זו מועט בה יאמר שמה חלקות
על עיסה זו וכי מי שנאמר לו ט' יאכל הלה זה שערוב שט':
ומי

ואם כן לר' יוחנן דלית ליה כך חלוק על כרחך אית ליה ליתחא לרזוי
משום דכתי לתך לעולם לא היפוך הקשה קשיא קלה אע"פ דשחל לר' יוחנן
לרזוי דר' יהודה לא אמר מ"מ חד תנא מעלמא אמר וכן מיישב ר' יוחנן
הבריייתא שכבר נבא חכס ט' והא ק פריך שפיר:
ולבטיל מים ומלא לגבי עיסה פרש"י הואיל ועיסה נפיקא ותימה
הא אי דבר שיש לו מתירין שאפי' באקף לא כתיב וי"ל דה"ל מן כמיס
אלא מן כשאיט מיט כי הכא בטל שפיר ודכי מפרש כהדיח כירושלמי ועוד
דלא דמי לשאר איסורים דהדבר חלו בטעם אבל הכא
איסור תחומין חלו בטעם על החפץ וכאן שם בעל העיסה עלתיה ולא
שם בעל המים והמלא ולכן יש לו להכנס אלפי' ריהב טעמא
ולא בטל בשאר איסורים וכי אבא מהדר לה דאין שם בעל המים והמלא
בטל חקב בטל בעשרה קבין דנפשי:
כ"י